

Jisp te Voet en te Water.

Vorbereiding:

Dekens

Paraplu's

Verrekijkers.

Gebruik microfooninstallatie met microfoon.

Overleg met schipper de route! (rechtstreeks naar Jisp!).

1) Start in de Poelboerderij in de filmzaal:

Heet de mensen welkom namens de Poelboerderij en stel jezelf voor.

Vertel hoe de excursie gaat verlopen (geen toilet aan boord etc.) en dat er in Jisp een speciale gids staat om de historie van Jisp te vertellen.

Vertel kort over het ontstaan van het Wormer & Jisperveld door de eeuwen!

Maak gebruik van de wandkaart van het veld om de route toe te lichten (over het Zwet naar Jisp en weer terug).

Ga eventueel in op de eeuwenoude "veldnamen" van percelen in het veld.

Op de kaart zijn duidelijk alle slootjes te zien, gegraven door mensenhanden, geploeter van boeren en dat al meer dan 1000 jaar. Het gebied is gemaakt door ontginning van het veenmoeras en dus eigenlijk een cultuurgebied, waar heel veel natuur voorkomt.

2) Start bij de botenloods;

Voorstellen van de schipper. Deze kan dan vertellen wat de regels zijn aan boord.

Je kan dit eventueel ook zelf doen als gids, overleg dit even met de schipper.

Vraag of er mensen al eerder mee zijn geweest en of ze uit de Zaanstreek komen.

Tijdens de excursie gebruik je de basis informatie van de Algemene Excursie!

Aangevuld met je eigen informatie die je kunt vertellen.

Bij aankomst bij de Lepelaar in Jisp neemt de Jisper gids het verhaal over. De gasten gaan daar van boord. Spreek met de gids een tijd voor de terugreis af.

Hierna gaan de gasten te voet door Jisp onder leiding van de Jisper Gids.

Let in het dorp op de veiligheid!

Terugreis: over het Zwet rechtstreeks naar de Poelboerderij.

Op de terugreis wijzen op de Beschuitstoren en als dit niet door de Jisper gids is verteld, kun je het onderstaande vertellen.

Scheepsbeschuit 'Tweeback'

Dit is een hard gebakken, lang houdbaar beschuit. Dat beschuit moest in thee of koffie gedoopt worden om gegeten te kunnen worden.

In Wormer en Jisp waren er in de zeventiende eeuw zo'n honderddertig beschuitbakkerijen. Zij brachten welvaart in Wormer en Jisp.

De bakkers kwamen soms uit zuidelijk Nederland, op de vlucht voor de Tachtigjarige Oorlog. Zij trokken noordwaarts naar het vrije land. Ook intellectuelen kwamen in die tijd naar het vrije land. Ze namen hun status en welvaart mee.

De korenmolens waren er al door de gehele Zaanstreek. Er werden ook schepen gebouwd (de Zaanstreek kende veel scheepsbouwers) voor de verscheping naar Amsterdam.

De scheepsbeschuit werd in tonnen van honderd stuks verpakt en aan boord gebracht en wekelijks verdeeld als rantsoen aan de bemanningen.

De bakkerijen hadden vaak grote ovens in kleine huisjes. Hierdoor ontstonden er soms grote branden waar soms hele stukken straat in rook opgingen. Alle woningen en bedrijfspandjes bestonden destijds uit hout met meestal rieten daken, erg brandbaar dus.

De Burgemeester beval toen dat de kerkklok in Wormer (Oosteinde) om 18 en om 24 uur geluid moest worden. In die zes uur moesten alle ovens uit zijn. De bode reed langs alle bakkers met als straf drie stuivers indien de oven nog brandde. Dat was toen een aardig duit. Dit voorkwam menige brand maar de bakkers uit het westen van Wormer kwamen soms met de smoes dat ze de kerkklok door de wind niet hadden gehoord.

Hierom werd in 1620 de Westertoren gebouwd. In volksmond werd hij de Beschuitstoren genoemd. Deze is in 1896 gesloopt omdat hij overbodig was geworden.

Boven de noordelijke ingang zat vroeger een ingemetselde steen met de beeltenis van prins Maurits. Boven die steen zat een steen met zijn wapen en de naam Dirck Jacob die Ruijter. Aan de oostelijke gevel prijkte een gevelsteen met de Hollandse tuin, het jaartal 1620 en de naam Pieter Cornelisen Omen en aan de westzijde een steen met het wapen van Wormer (het Verbonden Hoofd) en de naam Willem Gerritszoon Lams. Dirck Jacob die Ruijter was in 1620 een van de schepenen, Omen en Lams bekleedden de functie van burgemeester.

De nieuwe Beschuitstoren is in 2018 gebouwd. Er zijn replica's van de vier gevelstenen aangebracht.

Het huidige uurwerk komt van voormalige kerk in Oostknollendam.

3) In de Botenloods:

Bedank in de loods de gasten voor hun aandacht en de schipper.

Wijs de gasten nog op andere mogelijkheden voor excursies en vraag of ze in de Poelboerderij een enquête willen invullen.

Tevens krijgen ze daar nog een consumptie aangeboden.

Let op dat de Verrekijkers, dekens etc. weer op hun plek belanden.

Help de schipper met de zitkussens op te bergen.

Zet de microfooninstallatie op z'n plek in het kantoor en sluit hem aan op het lichtnet.

Einde.